

Harmadik díjazott

MEDGYESSY FERENC

művészete

MAGYAR ÖRÖKSÉG

„A művész nem gondolhat ki olyan nagyot, hogy
egy márványtömb ne rejtse már magában.”
(Michelangelo)

A XX. századi magyar képzőművészetben a századelő sokszínűsége után, a két világháború között karakteresen formálódtak és teljesedtek ki azok a törekvések, amelyek alapján a magyar festészet, szobrászat története ebben a periódusban leírható. Különböző programok jelentek meg, és a programok versenyében a tradíció és a korszerűség ütközése dominált. Csak a legnagyobb alkotók voltak képesek felülemelkedni a hagyományokra való támaszkodás kötelezettsége és a jelen korhoz való kapcsolódás progresszivitása között feszülő ellentétben. Sőt, nagyon gyakran akaratuk ellenére ők maguk határozták meg a vitatkozók szempontjait. Ezek között a legnagyobbak között is kiemelkedő jelentőségű mester volt Medgyessy Ferenc. Az ő művészetében egyértelművé válik az egyetemes és a magyar szobrászati hagyomány ismeretén alapuló szakmai tudás és az a szándék, hogy korszerűen legyen képes a művészetbe beemelni az akkor igen jellemző társadalmi réteg, a magyar paraszt életének valóságelemeit. E törekvésében az identitás tartalmának kutatása és a nemzethez való szoros tartozás igénye jelenik meg.

Medgyessy művészetének meghatározó előzményei az ókori művészet nagyszerű szobrászati produktumai, a népművészet s különösen a kis közösségekhez kötődő középkori provinciális művészeti megnyilvánulások, valamint a XIX. század nagyjainak, Ferenczynek, Izsónak alkotói produktuma. Abszolút biztos mesterségbeli tudással, az egésznek alárendelt részletek gyönyörű rendjével, a tömörszerű geometrikus szerkezetű komponálással Medgyessy típusokat alkotott. Egyetemes érvényű, de a nemzeti kultúrához kötődő, emberi viszonyokat kifejező emblémák a művei. Szellemileg is feldolgozta a hagyomány és progresszió feszülő kérdéseit,

és az egyetemességben képes volt felmutatni a magyar kultúrához való kötődés speciális tartalmi és formai jegyeit.

Egyik méltatója, Németh Lajos írta: „Bármily sok szálon át kötődik is művészete a plasztika ősi tradícióihoz, bármily sok rokonság fűzi az impresszionizmuson túllépni akaró külföldi szobrászi törekvésekhez is, művészete elsősorban a magyar etnikumból és művészi múltból kialakult nemzeti karaktert sugározza.” Életművének darabjai: *Súroló asszony*, *Szoptató anyja*, *Szent István*, *Magvető*, az 1930-as párizsi világkiállításon díjazott a *Régészet*, a *Művészet*, a *Tudomány*, és a *Néprajz* allegóriája, a magyar művészettörténet legféltettebb kincsei közé tartoznak. Iskolateremtő volt tevékenysége, s a közvetlen szakmai példaadáson túl a szellemiségével is befolyásolta a vele azonos, illetve a fiatalabb generációkat. Tagja volt annak a magyar kultúrát reprezentáló grémiumnak, amely társaság Móricz Zsigmonddal, Egry Józseffel, Rippl Rónaival, Tornyai Jánossal büszkélkedhetett. E művészeket a mester barátainak tudhatta.

Medgyessy Ferenc életműve a XX. századi modern magyar szobrászat legrangosabb produktumai közé tartozik. Művészete a magyar hagyomány és etnikum értékeiből építkezett úgy, hogy az identitás legnemesebb mozzanatait volt képes plasztikai nyelven megfogalmazni. Művészete és stílusa fundamentális jelentőségű a modern magyar képzőművészetben. Joggal állíthatjuk, hogy jeles szobrászunk életműve a modern magyar szobrászat nemzeti karakterének kiemelkedően fontos példája, és Medgyessy Ferenc művei a legbecsültebb és legféltettebb kulturális örökségünk körébe tartoznak.

Bereczky Loránd

művészettörténész

a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

Életrajz

Medgyessy Ferenc (*1881. január 10. Debrecen, 1958. július 20. Bp.) szobrász. 1905-ben a budapesti egyetemen orvosi oklevelet szerez. 1905-1907: Párizsban különböző tanintézetekben festészeti, majd szobrászati tanulmányokat folytat, mesterei: J.P. Laurens és J.C. Chaplain. 1908-ban Firenzében, 1909-ben Párizsban, majd ismét Firenzében jár tanulmányúton. 1908-ban mutatkozik be a Műcsarnokban, ezt követően számos kiállításon szerepel sikeresen. 1911-ben Budapesten telepszik le, és haláláig a Százados úti művésztelepen él. 1913: tagja lesz a hódmezővásárhelyi Művészek Majolika és Agyagipari Telepének, itt több művét sokszorosítják. Az I. világháború idején 1915-től 1917-ig Galíciában katonaeorvosként szolgál. 1919-ben a Proletár Képzőművészeti Műhely tanára. Pályája első évtizedeiben főként kislasztikákat készít, a két világháború között köztéri szobrászként emlékművek és reprezentatív síremlékek sorát alkotja. Pályája 1945 után is töretlen marad.